

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

LXXIX. II. In idem Evangelium; ex eodem conspectu Lazari demortui, proponit statum animæ humanæ in ipsa morte.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

FERIA SEXTA

DOMINICÆ QUARTÆ

IN QUADRAGESIMA:

CONCIO SECUNDA.

Status Animæ in ipsa Morte: ex eodem conspectu Lazari in sepulchro.

Veni, & vide. Ioan. 11.

Quemadmodum in corpore sui sunt oculi, ita etiam animus suos habet, & huc valet argumentum ipsius Dei, apud Isaiam 66. Nunquid ego qui alios parere facio, ipse non pariam? Et apud Davidem Psalm. 93. Qui plantavit aurem, non audiet, aut qui finxit oculum non considerat. Nam eodem modo dici potest, si corpus videt per animam an non ipsa anima per se etiam videt? Sed sicut corpus habet oculos corporeos, animus habet spirituales; ite diversa sunt utriusque sensus obiecta, ut scias quaedam ab animo videri posse, quæ à nullo corporeo oculo cerni possunt. Hinc fit ut sicut vos invitavi, ut in sepulchro corpus in-

nime videretis, secundum illud, *Veni, & vide*, nunc eodem modo hodie vos invitem, ut videatis, quid in anima mors efficiat: quæ consideratio duplex esse potest; Una est ultimi status in tempore; altera primi status in æternitate, hoc est, in ultima vitæ præsentis hora, & in prima futuræ; cum duo hæc tempora mors respiciat. Incipiamus hodie à primo, quod est ultima vitæ hora, & ultimus animæ status: *Veni, & vide*. Verùm nemo videre potest sine lumine, nemo uti oportet venire potest ad videndum sine gratia: utrumque igitur è cælo accersendum est. **Ave Maria.**

Quæ

Quæ scripsit hominum sapientissimus Salomon Ecclesiastis 3. non leuem habent in suo sensu difficultatem. *Vnus interitus est hominis, & iumentorum, & aqua utriusque conditio: sicut moritur homo, sic & illa moriuntur: Similiter spirant omnia, & nihil habet homo, iumento amplius: cuncta subjacent vanitati: Quibus verbis significare videtur Salomon, nullum esse inter homines, atque bestias discrimen, cum sit par exitus moriendi, sicut & spirandi modus in vita, & proclivitas ad mutationem. Inde multis visum est Salomonem locutum esse in persona impiorum male sentientium de animæ immortalitate, uti docent Gregorius Thaumaturgus & S. Thomas 1. p. q. 75. art. 6. ad 1. quali dicerent impii, ita hominem totum interire, sicut bestia intereunt: vel sicut corpus moritur, ita animam: quasi per hominem animam significasset, corpus autem per iumentum; ut si esset utriusque partis æqualis conditio. Verum Sapiens de solo corpore loquitur, cuius mortem ait non differre à morte iumentorum, unde subdit: *Sicut moritur homo, sic & illa moriuntur*: quod satis ostendimus in præcedenti discursu, in quo docuimus quem statum hominis corpus mors reducat. De hoc solo hic agi sic probat S. Hieronym. quia subdit Sapiens, *omnia pergunt ad unum locum: de terra facta sunt, & in terram pariter revertuntur*: solum autem corpus de terra factum est, unde illud solum in terram revertitur, secundum illud, *Donec revertaris in terram de qua sumptus es. Gen. 3.* nam si de anima agatur, audiendum Sapiensem in capite ultimo ejusdem libri, hoc est duodecimo. *Et revertatur pulvis in terram suam unde erat, & spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum*, ut scias diversam esse corporis, & animæ originem, & consequenter diversum post mortem statum, cum corpus reddatur terræ, anima Deo, unde constat mortalitas corporis, & animæ immortalitas. Quod &*

confirmatur ex eo quod idem Sapiens qui dixerat unam esse conditionem corporis hominum & iumentorum, asserit divèlam esse animarum his verbis: *Quis novit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum, & si spiritus iumentorum descendat deorsum?* per hunc enim ascensum animorum post mortem, indicat eos esse immortales, cum talem ascensum, ut dictum est, explicet in cap. ultimo per reditum ad Deum; sicut per descensum animalium, eorum totalem interitum ostendit, quorum spiritus descendat deorsum, id est, in eundem locum quo corpus descendit, uno verbo, in corruptionem. Neque obstat quod Sapiens id asserat per interrogationem, cum dicit, *Quis novit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum, & si spiritus iumentorum descendat deorsum?* Hic enim modus loquendi, rem ipsam non negat, neque dubiam tacit; sed ostendit, uti notat Sanctus Hieronymus, rem à paucis bene cognitam ob difficilem probationem, & externam similitudinem; unde Sapiens ut exprimat paucitatem eorum qui rem bene norunt, utitur interrogatione.

Verum licet mors nihil efficere possit contra animæ existentiam, quia immortalis est, quia tamen est totius hominis pœna, & quia in toto homine graves efficit mutationes, propterea postquam ostendimus quid mors circa corpus efficiat in triplici statu in quo corpus ponit, mihi nunc ostendendum est quid efficiat in anima. I. quidem proximè ante mortem: II. in ipso animæ discessu, cum primum desit esse corporis forma, & cum primum ad alteram vitam pertinet.

Nobis hodie tantum de I. Statu agendum est, quem graphicè descripsit S. Joannes in Apocalypsi cap. 6. in signis præcedentibus Judicium universale. Nam sicut illa signa in toto orbe præcedent idem Judicium, ut sciant homines quale tandem illud expectare debeant; ita in singulis hominibus quædam præce-

precedunt iudicium particulare : Et sicut cum evenient in toto orbe, signa erunt brevi perituri orbis ; ita cum præcedent in singulis hominibus , signum erunt hominis jam morituri.

I. Signum est huiusmodi. *Et ecce terra motus factus est magnus* ; id est ex phrasi Scripturæ magna rerum mutatio : nam ut ait Sanctus Gregorius Nazianz, orat. 37. nulla facta est insignis mutatio status quam non designarit terræ motus. Itaque 1. cum facta est mutatio à simulacrorum cultu ad Legem, tunc præcessit terræ motus, uti dicitur in Exodo, unde Apostolus Heb. 12. *cujus vox movit terram tunc* : 2. pariter cum facta est mutatio à Lege ad Evangelium, quæ facta est die Pentecostes, domus Apostolorum concussa est ; Actoium 2. *factus est repente de caelo sonus, tanquam advenientu spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant sedentes* ; immò prius cælum concussum est, atque inde motus in terra, ut indicaretur mutatio status, secundum prophetiam Aggæi ante annos quingentos, *Adhuc semel, & ego movebo non solum terram, sed & cælum* : quæ verba ita exponit ibid. S. Paulus, *Quod autem adhuc semel dicit, declarat mobilium translationem tanquam factorum, ut maneat ea quæ sunt immobilia* : Id est, motus ille significavit mutationem Legis antiquæ, verè mobilis, quia mutanda erat : & ratio subditur, *tanquam factorum*, hoc est impletorum, quasi diceret, ideo Lex verus est abolita, quia impleta ; mobilis autem dicitur, quia non fuerat instituta, ut semper maneret, sed ut aliam promitteret, unde pollicitus erat Deus, se adhuc terram, & cælum commoturum, & consequenter se Legem mutaturum : ut autem hæc mutatio intelligeretur expectanda à Lege non terrena, sed cælesti, ideo non tantum terra, ut in priori Lege, sed etiam cælum motum est, 3. Denique ad propositum nostrum, fit magnus terræ motus ex phrasi Scripturæ cum

mors instat ; fit enim migratio ab hac vita ad æternam, quæ magna est rerum mutatio ratione animæ ; ut est ingens perturbatio in homine ratione corporis ipsius, ex diuturnitate, & gravitate morbi, & mortis vicinitate. Vide enim statum hominis in agonia positi, hoc est in ultimo conflictu, nempe statum medium inter vitam & mortem, quo tempore semè cessant sensuum omnium officia, caligant oculi, aures obsurdescunt, lingua tacet, nares non olfaciunt, manus omnia quærunt, & non sentiunt, intumescit pedus, vix pulmo trahit spiritum, cor deficit, membra omnia languent, adeoque graves dolores exoriuntur, secundum illud Psalm. 114. *Circumderunt me dolores mortis, & pericula inferni invenerunt me, tribulationem, & dolorem inveni*, ut vix patiantur aliquam de salute animæ suscipi cogitationem : quia ex Aug. stino, illuc naturaliter rapitur intentio mentis, ubi est vis doloris. Hinc insensibilitas in omnibus sensibus, defectus in viribus, & sensus fatiscens natura ; quoniam paulatim anima se totam ad se ipsa revocat, corpusque deserit : & sicut ex terræ motu corruunt ædificia ; ita totius hominis compositio, & structura dissolvitur ; & quemadmodum ejusmodi motus ingentis in hominibus timorem infert ; ita tunc ingens oritur animæ timor, ac trepidatio, quod intelligat sibi à corpore esse discedendum, nec in eorum esse deinceps habitationem. Hinc iudicia, num prudenter agant illi, qui in illud tempus differunt suam pœnitentiam, cum ne tunc quidem vivere, aut esse liceat, vixque anima possit tenere partes corporis dilabentis, immò corruentis. Voco te, mi Auditor, ad tuam experientiam : Si unquam gravissimè ægotasti, quarum tunc rerum capax fuisti ? Sed si alicui morienti adfuisti, num eum tunc in ea perturbatione idoneum iudicasti, qui negotium aliquod magni momenti tractaret ; quantò minus ut de negotio omnium gravissi-

gravissimo, quod æternitatem spectat ageret? Vide autem quàm sit parum idoneum tempus agenda pœnitentiæ, ubi omnia solatia quaruntur ratione talis status, qui ut plurimum omnibus hominibus contingit. Quàm multos iste aspectus convertit? Cur tu illud tempus tua prudentia non prævenis? Num tibi sufficit ut alii tibi sint in exemplum? Cur aliis esse vis? & quidem ad eorum utilitatem, & ad tuum damnum?

II. Signum sic exprimitur: *Et Sol factus est niger, tanquam saccus cilicinus.* Significatur gravis mutatio in intellectu, nam quod Sol est in mundo, propter principium illuminationis, illud est intellectus in anima. Illa autem mutatio consistit: 1. In ejus obtenebratione, & quasi extinctione, quoad lumina naturalia, & supernaturalia. Primò quidem perturbata imaginatione, à qua intellectus aliquo modo dependet in operando, ob hujus vitæ statum: nam ut ait Aristoteles, intelligentem oportet phantasmata speculari. Secundo abeuntibus speciebus, & paulatim inductis, corrupto earum subiecto, ac deficientibus spiritibus, qui sunt instrumenta quibus saltem remotè sit intellectio, propter dependentiam ab imaginatione, unde Tertullianus vocat membrum sapientiæ. Sicut enim in nobis prius vivit animale, tum deinde quod est rationale, secundum illud Apostoli 1. Cor. 15. *Non prius quod spiritale est, sed quod animale, deinde quod spiritale;* ita etiam prius deficit rationale, & ultimum est animale; ideoque si deficit animale, sanè consequens est jam defecisse rationale. Quod si deficient lumina naturalia, multo magis supernaturalia, quæ in multis potissimum deficient illo tempore justo Dei iudicio, licet per totum vitæ tempus abundarint: qua de re illum Jobi locum intelligo, cum ait c. 18. *Nonne lux impii extinguetur, nec splendet flamma ignis ejus? lux obtenebrescet in tabernaculo illius, & lucerna qua super eum est, extinguetur:*

quasi dicat, & præteritum lumen amittere, & novum accendere non poterit, quia amittet præteritas cognitiones, & novas non habebit huic tempori opportunas.

2. Mutatio est in qualitate cogitationum, quas non nisi horrendas habebit, de suo corpore; de vita præterita; de statu præsentis; de imminente exitu; de Dæmonibus sese ostendentibus, tentantibus, ac tentantibus; de Deo revocante, rationem exigente, condemnante, puniente; in quibus nihil videbit quod non terreat, etenim intellectus, seu anima Sol, factus est niger, tanquam saccus cilicinus. Occurret mors, sepulchrum, cinis, & omnia alia funesta; occurret Judicis facies, & ira, ratio reddenda, exanimis severitas, accusatio, convictio, condemnatio, supplicia, &c. Ostendet se ex propinquo æternitas, & illa sæculorum insuperabilis immensitas; impossibilitas remeandi ad pristinum statum, quia priora abierunt; præsentia rerum intoleranda propter angustiam; & rerum incertitudo futurarum quod optimè expressum his verbis ab Eccl. cap. 8. *Nec finitur quiescere ingruentibus;* lo, alias ostendimus.

Quantquam enim ista fortasse non omnibus eveniant, pluribus tamen ita contingunt, licet illud non videatur: unde passim omnes Patres horam mortis uti rem maximè formidabilem ab insidiis, & oppugnationibus Dæmonum, sicut & à magnis terroribus, & doloribus extremis, nobis repræsentant. Et ea quidem accidunt ex cogitationibus intellectus, quæ cum non mensurentur temporis duratione, possunt esse variæ, & innumeræ in tempore brevissimo; uti esse possunt in minimo loci spatio innumeri Angeli & Dæmones, ut in illo Energumeno de quo Lucas cap. 8. in quo fuit legio, hoc est plures Dæmones.

III. Signum. *Et Luna tota facta est sicut sanguis:* Equidem uti Luna omne lumen recipit à Sole, & mutationi maximè obnoxia est, &

rebus

rebus inferioribus dominatur; Ita voluntas ac libertas in homine omne lumen accipit ab intellectu, ut à suo Sole. Mutationi verò obnoxia est propter libertatem, & indifferentiam, & ferè sequitur variationem cogitationum, & rerum quæ ipsi proponuntur. Denique potentiis inferioribus dominatur. Fit autem ipsa tota sicut sanguis propter pœnitentiam; quia omnia sua ei displicent, & se totam ipsa cruciat, & quasi eruentat variis, atque diversis affectibus; Nolle fuisse quod fuit, quod tamen fieri nequit; quod enim factum est, nequit esse infectum: & contrario voto, vellet esse quod non fuit, quod neque esse potest; nam quæ fuere priora transierunt: item quod nunc est nollet esse, sed inutiliter; & tamen voto contrario, vellet id semper esse, ne sit aliquid deterius: Denique futurum appetit, & timet: appetit, quod præsens putat intolerabile: timet, quia quale sit, nescit, & semper gravius futurum suspicatur: itaque dissimili voto, eadem amat, & odit: amplectitur, & fugit: insequitur, & averfatur: Unde fit, ut se ipsam discindat, & miseratve, in quo est cruciatio, & velut quædam eruentatio, *Et luna non dabit lumen suum*: dicebat Christus loquens de signis iudicii Matth. 24. sed in morte, voluntas quæ ex sua natura lena semper est voluptatis, & tota in amoribus boni, quasi suæ naturæ esset oblita, tota in odiû sui transit. Ubi illa vota, ubi incensa desideria? Ubi teneri illi amores, delectationes atque risus? abierunt omnia, nec illi ex tota vita quidquam est reliqui, nisi tristitia, timor, odium, desperatio. Tunc quæ unque alias tibi placuerunt, summopere tibi displicebunt; quæ amasti erunt in odio; quæ fuerunt iucunda, & grata, erunt ingrata, & odiosa, secundum illud Osee 2. *Et cessare faciam omne gaudium eius, solemnitatem eius, neomeniam eius, sabbatum eius, & omnia festa tempora eius.*

4. Signum. *Et stella de cælo ceciderunt super*

terram: hoc est spoliatur anima suis ornamentis, & præliis. Fit enim prima denudatio: maior in ipsa morte, maxima post condemnationem. Incipit itaque spoliari cognitionibus, scientiis, & virtutibus, saltem quoad usum, quia illis uti iam non valet, unde dicuntur cadere super terram, quasi sint inutiles. Ratio duplex est: 1. Quia nostræ cognitiones ferè sunt de rebus huius vitæ, quæ iam præterit, itaque eo tempore ut inutiles pereunt. 2. Quia virtutes nostræ, ut tantis malis sunt impares, ita illis succumbunt. Sic implebitur illud Jobi cap. 21. *Lucerna impiorum extinguetur, & superveniet eis inundatio, & dolores dividet furoris sui.* Vanæ enim scientiæ tunc concidunt, & aliunde tentationes graves, & malæ, quæ animam hinc atque inde adoriuntur, tanquam varii eiusdem fluminis, aut torrentis rivi, hominem inundant, & demergunt.

5. Signum. *Et cælum recessit, sicut liber involutus*: Alluditur ad locum Isaïæ 34. *Et complicabuntur sicut liber cæli*; Mementote eorum librorum de quibus Daniel, cap. 7. *iudicium sedit, & libri aperti sunt*: De quibus etiam in eadem Apocal. 20. *Et vidi mortuos, magnos, & pusillos, stantes in conspectu throni & libri aperti sunt, &c. Et iudicati sunt mortui, ex his quæ scripta erant in libris secundum opera ipsorum*: Significatur itaque per eiusmodi librum conscientia, quæ quandiu sumus in hac vita, in nostra remanet potestate: in ea scribimus quæ volumus, vel delemus uti placet: complicatur autem quando à nobis aufertur, nec est amplius in nostra potestate, quod sit quando finitur, & compleretur sine ulla spe mutationis. Complicantur etiam libri; cum finis imponitur meritis, atque demeritis, & omnis spes pœnitentiæ intercluditur, quod fit in morte. Insuper involutus liber significat ignotum esse animæ, an maiora sint eius merita quam demerita; an anima sit in gratia, an in peccato: id enim solum innotescit per iudicium,

in quo tantum aperiri dicuntur libri : nos enim in hac vita semper eos implemus auge-
musque, aut etiam per penitentiam minu-
mus, atque inducimus, in morte verò fini-
mus, atque absolvimus : & propterea tunc
dicuntur complicari, ac recedere, etenim au-
feruntur à nobis, quia non sunt amplius in
nostra potestate : si enim in vita quædam in
eis deleere potuimus, addere, & minuere, in
morte hæc potestas à nobis auferitur : aperian-
tur autem in iudicio, quia mortui iudicari de-
bent ex iis quæ in illis scripta reperiuntur.
Signum igitur adventantis mortis est, cum
terminus imponitur nostris actionibus.

VI Signum est. *Et omnis mons, & insula de
locis suis mota sunt* : Hac phrasi significat Scri-
ptura complanata esse omnia, & impedi-
menta remota, qualia esse solent montes in
itinere pedestri, & insulæ ad navigationem.
Ad argumenti nostri rationem, sensus iste est,
quod universæ formidines spesque evanes-
cunt, perinde ac si nunquam fuissent; morte
facilem viam præstante rebus omnibus, ac
efficiente quod ad id usque temporis, visum
fuerat fieri non posse. 1. Ut perdamus re-
rum omnium creaturarum amorem : ita vi-
demus sæpius, parentes oblivisci liberorum,
maritum uxoris, &c. 2. Ut deseramur ab om-
nibus quæ in mundo sunt. 3. Ut ad extre-
mum illum, cujusmodi præsens est, statum
redigamur. Tunc subducunt se ex oculis ani-
moque nostro omnes illi montes; sicut &
hæc difficultas, & impossibilitatis ratio, quam
finxeramus obtinendæ virtutis, afflictiandi
corporis, aspernandæ gloriæ, nosque ipsos
abdicandi. Similiter Insulæ illæ omnes esse
desinent, hoc est, quod nihil potuerit navi-
gationem, & hujus vitæ cursum retardare,
quandoquidem ad finem pervenimus. Sic
& universæ spes, cupiditatesque, quibus tan-
quam velis ac remis ferebamur quasi ad for-
tunas Insulas, se nostro è conspectu abri-

piunt, & videntur absorptæ in profundo non
maris sed mortis, ubi deperduntur omnia.
Insulæ illæ magnitudinis, auctoritatis, divi-
tiarum, voluptatum, vitæ diuturnæ, integræ
valetudinis & perfectæ, non amplius futu-
ræ sunt. *Omnis insula fugit, & montes non sunt in-
venti* : aut idem Joan. in descriptione effusio-
nis phialarum iræ Dei : Apocal. 16.

VII. Signum. *Et reges terra, & principes, &
tribuni, & divites, & fortes, & omnis servus, &
liber, absconderunt se in speluncis, & in petris mon-
tium : & dicunt montibus, & petris : Cadite super
nos, & abscondite nos à facie sedentis super thronum,
& ab ira Agni, quoniam venit dies magnus iræ ipso-
rum, & quis poterit stare ?* Significatur ingens
metus, & trepidatio, à qua nos nulla securi-
tas in morte liberat. Enumerantur autem va-
rii status hominum, quia hæc differentiæ non
sunt natiuitatis & exitus, sed mediæ temporis,
cujus cum adit finis, illa omnia tunc non ju-
vant; unde quæ hic proponuntur, omnibus
sunt communia. Oritur autem ingens illa tre-
pidatio.

1. Ex ignoratione odii, vel amoris Dei;
hoc est status tui : *nam nescit homo utrum amor
an odio dignus sit*, Eccl. 9. Idque omnibus con-
venit sed longè major est eorum timor ac tre-
pidatio, qui sciunt se esse odio dignos.

2. Ex incertitudine veræ contritionis, ve-
ræque penitentia. Quis enim scit an ex me-
ra necessitate peccatum deserat ?

3. Ex gravitate peccatorum quæ tunc se se
prodit, cum tamen antea levia putarentur, ac
negligerentur, tunc autem homini se se offer-
runt instar exercitus & ingentis multitudinis.

4. Ex gravibus tentationibus, & assiduis
Dæmonis terrenis per varias visiones, & per
varias tentationes atque pavores exagitantis,
& præsertim in veniis ad desperationem, se-
cundum illud Isaïæ 14. *Infernus subter contur-
batus est in occursum adventus tui suscitavit tibi igi-
tantes* : cujus rei innumera sunt exempla in vi-
tis, & historiis Sanctorum.

5. Ex apprehensione severitatis Judicis advenantis: sicut enim in vita Deum non cogitasti, nisi misericordem, ita tunc non cogitas nisi ut severum, secundum illud Jobi cap. 30. *mutatus es mihi in crudelem, & in duritia manus tua adversarius mihi.*

6. Ex animi incredibili perplexitate, atque anxietate, quia nescit homo an adhuc sit in hac vita, an in alia; nam sopitis & ferè extinctis sensibus, omnia præsentia dilarent; aliunde æger, inficius, & expertus alterius vitæ, nescit ubi sit, & propterea ignorat si aliquis sit adhuc pœnitendi locus: atque hinc existit desperatio, cum anima inops consilii quilibet potius subire parata sit, quàm irati Judicis conspectum subire. Sed quid agat misera? retrocedere non potest: se enim totam expelli sentit è corpore, cum uti non possit amplius, nec regere aut animare illud valeat destructa temperie, ultra progredi maximè timeret, nesciens quo eat, & rerum ulteriorum ignata; ac supra omnia iudicem formidat; hic autem manere, & in eodem statu diu sistere non permittitur; quoniam transitus est, non autem status: & expectatio tam arcta, & pressa non minimum est supplicium; in qua cogitur sui triplicis status pœnas subire; dolorem jacturæ prioris status amissi; metum futuri; præsentis autem sensum, & tormentum.

Ecce dilecte mi Auditor, quo mors primo sui accessu animam redigit: Etenim hæc omnia singulis contingunt, seu lenta morte conficiantur, seu repentina. Nos certè in iis qui diu laborant in agonia harum rerum quædam videmus argumenta: in iis verò qui subito intereunt, non minus illa contingunt, quoniam cum in animo fiant, eodem modo fiunt quæ res spiritales, quæ uti cum locis comparatæ, nullam ex necessitate postulant extensionem, (vides enim animam totam in puero, & in singulis corporis partibus; Christum totum

in minima parte hostiæ; multos in uno corpore Dæmones) ita cum durationi & tempori comparantur non ex necessitate postulant extensionem, sed in uno instanti existunt, uti tota Dei æternitas.

Hoc igitur unum à te peto & serio: Num judicas ad hæc omnia tibi opus esse viribus giganteis, & supra humanam facultatem? quomodo ergo tu tantis malis unus sufficies? Minima te occasio agit præcipitem: minima terret difficultas: minima tentatio prostermit: quid ergo tunc facies? Tu ne sentis satis tibi esse virium ad hæc omnia non ferenda solum, sed superanda? Quid cogitas? quid speras? quid expectas? ubi tua spes, & confidentia? cur tuis rebus non provides? cur te ad ista non compatas, operibus bonis, continuis precibus, dura exercitatione? Vide quid sperandum sit de maxima hominum parte, qui vivunt in tanta securitate, in otio, & falsa pace. Item, num rationem habuerint Sancti, cum de sua morte ita fuerunt solliciti? Nonne te pudet in aliis rebus humanis ac perituris, & hujus sæculi, adèd esse prudentem, & sollicitum, & illam unam rem quæ tanti est momenti, negligere? Quod si harum rerum sola cogitatio nos ita terret, atque afficit, quanto magis præsentia, & experientia.

Quid agimus, Auditores, quid cogitamus? quid in hujus vitæ nugis nos occupari sinimus? nec ad ista nos præparamus? Hic aurum colligit; hic honores sequitur; hic in luxuriis vitam transigit, & usum voluptatum: Nemo ferè de sua morte cogitat, & si aliquis cogitat tantum de testamento cogitat, de suis negotiis, de sua sepultura, de liberis, de iis quos relinquit: sed nemo qualem mortem habebit, & quæ mortem comitati solent: Et tamen hæc omnia quæ recensuimus unumquemque nostrum manent: Nemo est liber, nemo qui eximatur, hoc omnibus continget. Quam jure merito, cum morti vicinus esset Theophilus

philus Alexandrinus, exclamabat, Verè beatus es Abba Arseni, qui temper hanc horam ob oculos habuisti: Hora intolerabilis cum adest ex improvise, & occupat non opinantem: hora utilis cum cogitatur: Hanc horam unicuique vita componit. *Luca 21. Vigilate itaque, omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere ista omnia que futura sunt.* Quomodo

fugere poterimus, si futura sunt non providentibus: Sede a fugient qui providerint. Tu provide, & fuge: providebis autem si vigilveris, & oraveris omni tempore: *Quod autem vobis dico, omnibus dico, Vigilate.* Quod nobis concedere dignetur **JESUS CHRISTUS** Dominus noster.
Amen.

FERIA SEXTA
DOMINICÆ QUARTÆ IN QUADRAGESIMA.
CONCIO TERTIA.

Anima extra corpus quoad se
spectata.

Veni, & Vide. Joan. 11.

Videre incepimus quo statu mors hominem ponat non tantum ratione corporis, sed etiam animæ, quæ quidem melior est eius pars & æterna. Pergimus in eodem argumento, & quod in eo est obscurius, sed & utilius, indagamus. Si enim homo se cognoscit ratione partis corporeæ, superest quoque ut se norit ratione partis spiritalis, utpote præstantioris, ut seipsum eo modo totum agnoscat: iuxta illud Philosophiæ veteris pronuntiatum *γνώθι σεαυτόν*. Nosce teipsum, quod in vestibulo templi Appollinis Delphici inscriptum fuisse, testatur Plato in Charmide. Certè sicut in vita nemo benè novit corpus suum, sed post corporis dissolutionem omnia quæ latebant nobis innotescunt; ita quid sit anima pauci norunt in vita, ad eò implexa est corpori: unde tot Philosophorum de animæ substantia

opinionibus, aliæ eam igneæ naturæ, aliæ æthereæ, aliis ex æthere, vel ex anima mundi delibatam asserentibus: sed cum erit corpore exuta seipsam noscet qualis est. Nos scire qualis futura sit, hodie coniectura assequamur, quantum possumus. Sed in re tam obscura, insolito lumine indigemus: unde autem melius, quàm à Virgine postulandum. **AVE MARIA.**

Nescio, Auditores, quodnam iudicium facturi estis de susceptione rei quam mihi hodierna die proposui; neque dubito quin me nonnulli accusent temeritatis, cum audeam ingredi viam quæ nullius mortalium pede trita est, scilicet sermonem habendum de statu animæ in altera vita, quæ nobis omnino incognita est extraque experientiam nostrâ. Atque aliquis dicet in me non esse ea de